

отъ единъ попъ,* вѣ турски рѣцѣ. Една нощъ турцитѣ нападнѣхъ Л. въ единъ ханъ край село Какрина (ловчанско) и когато Л. искаше да побѣгне, тѣ го ранихъ. Раненъ го докарахъ въ София и го осъдихъ на смъртъ. Той биде обѣсенъ на 6 февр. 1873. Днесъ на позорното тогава мѣсто въ София се издига великолѣпенъ паметникъ на Л., откритъ тържествено на 22 окт. 1895; и на 6 февр. 1898 — тъкмо слѣдъ 25 години отъ смъртѣта на народния мченикъ въ цѣла България се устройхъ празненства въ негова паметъ.

Надали е възможно да се посочи на другъ българинъ, умрѣлъ за свободата на България, който е билъ така прѣдаденъ на светото българско дѣло като Л. Така напълно разбиралъ той важността на задачата си, че вино и ракия не вкушалъ, нито давалъ да му се продума за суетни шастия. Всѣкидневнитѣ, ей, всѣкиминутнитѣ опасности, въ които съ години се намиралъ, просто научили дякона да черпи въ тѣхъ бодростъ и самоувѣреностъ. До колко билъ безстрашливъ Л. показватъ много анекдоти изъ живота му. Веднѣжъ въ Сопотъ, въ стаята на учителя, имало комитетско тайно събрание. Ненадѣйно се озовава единъ гостъ, познатъ като турски шпионинъ, и сѣда. Всички млѣчатъ, нѣ гостѣтъ не си отива. Л. кипи, става и залѣца плѣсница на тоя натурникъ, като му подвиква:

— «Навѣнъ, подлець»!

*) Изобщо се вѣрва, че прѣдательтъ на Л. е билъ попъ Кръстѣо отъ Ловечъ, прѣдсѣдатель на ловчанския бунтовенъ комитетъ, и че той издалъ Л. за да усвои комитетскитѣ пари, що се намирали у него.

— «Какъ, съ какво право удряшъ?» попиталъ господство му.

— «Навѣнъ! Иди ни прѣдай на турцитѣ. Азъ съмъ Левски».

Цѣлото събрание потреперяло отъ ужасъ при тия думи.

— «Не бойте се», казалъ Л. спокойно, когато гостѣтъ си излѣзълъ, — «азъ съмъ увѣренъ, че тоя мазникъ нищо не ще смѣе да направи».

И събранието продължило разискванията си. Никой не дошелъ да го безпокои.

Другъ пѣтъ, когато властѣта търсѣла Л. подъ камъкъ, жандаритѣ сновѣли обржжени изъ улицитѣ, Л., прѣдрѣшенъ като селянинъ, съ една лисича кожа, провиснѣта възъ лѣвото око, зѣпалъ простодушно прѣдъ самата полиция и питалъ минувачитѣ: «Дѣка стои хекиминѣтъ?»

Доста забѣлжителенъ е и тоя случай, който най-добрѣ характеризира Л. като идеаленъ апостолъ на свободата, който е мразилъ всѣка тирания. Попитали го веднѣжъ селянетѣ въ Софійско, дѣто той устройвалъ трескаво комитети:

— «Бай Василе, когато се освободи България, кого ще си туримъ царъ?»

— «Ако се биемъ съ турцитѣ само за царъ, то сме глупци. И сега си имаме султанъ. Намъ трѣбва не господаръ, а свобода и човѣшко равенство», отговаря Л. навѣсено.

— «Ами ти каква служба ще земешъ тогава? Зеръ, пада ти се най-първа служба».

— «Никаква. Ще идж у други поробени народи да правѣж това, което правѣж тука сега».

Такъвъ е билъ тоя чутовенъ проповѣдникъ на нашата свобода. Съ неговото загинване българ-